

Not 15 Hållbarhetsarbete

Skapelsen och allt liv utgår ur Guds hand. Därför är livet heligt och värdefullt i sig. Luleå stifts arbete med hållbar utveckling bygger på att förkunna skapelseansvaret. I hållbarhetsnoten redogörs bland annat för stiftets hållbarhetsarbete i form av hållbarhetsstrategi och hantering av olika risker och möjligheter kopplat till hållbar utveckling.

Styrning av hållbarhetsarbetet

Svenska kyrkan verkar i samhället och bidrar på så sätt till de globala hållbarhetsmålen i Sverige och globalt, och behöver förhålla sig till de risker för människa och skapelse som verksamheten kan ge upphov till, samt hantera de risker som exempelvis klimatförändringen ger upphov till för verksamheten. I arbetet med hållbar utveckling tydliggör vi även områden med störst möjlighet att bidra till förändring i hållbar riktning utifrån uppdraget som kyrka, vår tro och verksamhet med utgångspunkt i de ekologiska, ekonomiska, sociala samt andliga och existentiella dimensionerna av hållbar utveckling. Stiftet i integrerar de

olika hållbarhetsdimensionerna i verksamheten, både när den styrs, genomförs och följs upp. Det innebär att hållbarhetsarbetet ska bäras av alla anställda och förtroendevalda. Det övergripande ansvaret för genomförandet av hållbarhetsarbetet ligger på stiftsdirektor.

Till stöd för arbetet finns ett systematiskt förhållningssätt för styrning och uppföljning av hållbarhetsarbetet genom dels den av stiftsstyrelsen fastställda hållbarhetsstrategin, dels de ordinarie processerna för verksamhetsstyrning. Stiftet är diplomerade i enlighet med Svenska kyrkans miljödiplomering (miljöledningssystem).

Stiftets hållbarhetsstrategi

Stiftsstyrelsen har fastställt en hållbarhetsstrategi för perioden 2022–2025 som beskriver mål inom bland annat energi, klimatanpassning och biologisk mångfald. Ett centralt perspektiv vid utformningen av strategin har varit att den ska utgöra en ram för stiftet att stödja församlingar utifrån deras förutsättningar, behov och önskemål. Stiftet ska vara både en inspiratör och ge stöd, men även

utmana församlingarna i Luleå stift i det bitvis tuffa arbetet att ställa om verksamhet och beteenden. Särskilda målområden från strategin som arbetats med under 2023 har varit konsumtion och klimatanpassning.

Om stiftets intressenter

Dialog med intressenter är en grundläggande del av hållbarhetsarbetet och en viktig förutsättning för hur Luleå stift ska verka i sitt främjandearbete. Luleå stifts viktigaste intressent är församlingar och pastorat i Luleå stift, där dialoger ständigt pågår i flera forum som till exempel kyrkoherdedagar, visitationer, utbildningar och dagliga möten. Andra intressenter är till exempel övriga stift inom Svenska kyrkan och Svenska kyrkans nationella nivå. Inom stiftsorganisationen är personalen en central intressent. Leverantörer och organisationer som erhåller stöd och bidrag från stiftet är också viktiga. De viktigaste intressenterna är på flera sätt församlingarnas medlemmar. Dessa är dock ur ett stiftsperspektiv indirekta intressenter genom vårt stöd till församlingar och pastorat.

Om risker och möjligheter

Hållbarhetsarbetet på stiftskansliet i Luleå stift utgår från en bedömning av områden där verksamheten har störst risk för negativ påverkan på människa och miljö samt där arbetet kan bidra till förändring i positiv riktning. Stiftets största risker på människa och miljö ligger för närvarande i utsläpp av Co2 kopplat till resor och transporter, negativ påverkan på mänskliga rättigheter i leverantörskedjan samt intern arbetsmiljö och kompetensförsörjning.

Stiftets största möjligheter att påverka positivt ligger för närvarande i det främjande arbetet för församling och pastorat, där stiftet har en tydlig strategisk roll med att kunna bidra till bland annat kompetensuppbyggnad inom hållbar utveckling och att verka som en möjliggörare

re för den fortsatta utvecklingen av arbetet med hållbar utveckling. Dialogen med intressenter och omvärldsfaktorer som påverkar Svenska kyrkan har bidragit och bidrar löpande till prioriteringarna för hållbarhetsarbetet.

Människa och medarbetare

God arbetsmiljö, medarbetares villkor och utvecklingsmöjligheter utvärderas regelbundet genom medarbetarsamtal, enkäter, skyddsronder, statistikinsamling samt i samverkan med fackliga företrädare. Även säkerhet och krisförberedande arbete ryms inom ramen för goda arbetsförhållanden.

Alla anställda omfattas av kollektivavtal och har tillgång till företagshälsövård för arbetsrelaterad ohälsa. Satsningar på friskvård sker i form av ett friskvårdsbidrag och möjlighet till en timmes friskvård per vecka på betald arbetstid. Under 2023 har Benify – en portal för friskvård etablerats, där medarbetare kan använda friskvårdsbidraget till olika former av fysisk aktivitet och mental hälsa, samt även andra hälsofrämjande förmåner som exempelvis leasa en cykel.

Stiftets arbetsmiljöarbete bedrivs utifrån kraven i arbetsmiljölagen och arbetstidslagen samt föreskrifter, som exempelvis Arbetsmiljöverkets föreskrift om systematiskt arbetsmiljöarbete. Ett systematiskt arbetsmiljöarbete innebär att kontinuerlig utvärdering och förbättringsarbete ingår. Utvärdering görs därför löpande. Arbetsmiljöansvaret är samma för anställda och inhyrda medarbetare.

Alla medarbetare täcks av försäkring för arbetsskada och långvarig sjukdom, som en del av kollektivavtalet. Såväl anställda som uppdragstagare/förtroendevalda omfattas av försäkring för tjänsteresor.

Nyckeltal anställda

Åldersfördelning och personalomsättning, anställda (procent)

	2023	2022
T.o.m 29 år	4	5
30-49 år	40	37
Fr.o.m 50 år	56	59
Medelålder (år)	50	50
Personalomsättning (procent)	10	19
Sjukta (procent)		
Sjukfrånvaro	4	4
Andel långtidssjukfrånvaro av total	73	53
Sjukfrånvaro män	0,6	2,5
Sjukfrånvaro kvinnor	6,1	5,1

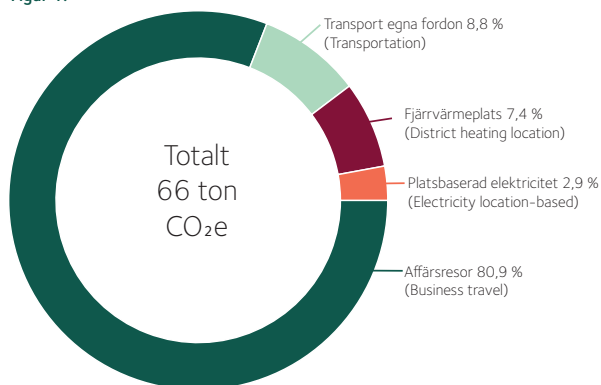
Ekologisk hållbarhet och klimatpåverkan

Stiftets klimatpåverkan år 2023 på 66 ton Co₂-ekvivalenter (fortsättningsvis Co₂), se figur 1, vilket är högre än 2022, se figur 2, detta beror till viss del på ökat resande men även på bättre kvalitet på data från stiftets leverantörer samt fler mätpunkter än under 2022, vilket innebär att även klimatpåverkan från hotellnätter, el och fjärrvärme har räknats in. Tjänsteresor är den enskilt största utsläppskällan med ett samlat koldioxidutsläpp 2023 på 54,5 ton. Se figur 3. Under 2023 påbörjades arbetet att ersätta stiftsorganisationens dieseldrivna tjänstebilar med elbilar och succesivt under året har samtliga tre bilar ersatts, vilket under 2024 kommer att sänka utsläppen med ca 10% i jämförelse med 2023. Sedan referensår 2018 har stiftet sänkt koldioxidut-

släppen från resor och transporter med 22 ton. Samtliga koldioxidutsläpp från stiftsorganisationen klimatkompenseras fullt ut. Detta sker genom finansiellt stöd till Fairtradecertifierade projekt från ramavtalsleverantör ZeroMission.

På grund av verksamhetens karaktär, med ett utbyte mellan kyrkor och andra organisationer i andra länder samt Luleå stifts geografiska förutsättningar bedöms flygresor och längre transporter ibland som nödvändiga. Stiftsorganisationen strävar fortsatt efter att begränsa koldioxidutsläpp från resor och transporter genom att välja färd sätt med mindre miljöpåverkan och i ökad utsträckning använda videomöten via Microsoft Teams.

Figur 1:

Figur 2: Koldioxidutsläpp Stiftsorganisationen 2018-2023

Mänskliga rättigheter och hållbara inköp

Luleå stifts arbete med hållbara inköp utgår från inköpspolicyn som syftar till att Luleå stift ska sluta avtal med företag som rättar sig efter internationella regelverk vilka syftar till att skydda människor och miljö, och som uppträder ansvarsfullt mot sina anställda, det omgivande samhället och miljön.

Luleå stift ska uppmuntra befintliga och potentiella leverantörer att kontinuerligt arbeta med miljö, mänskliga rättigheter och ansvarsfull styrning – även i sina egna leverantörskedjor.

Projekt och insatser inom hållbarhetsområdet under 2023

Laddstolpar

Stiftsorganisationen har under 2023 installerat en laddstolpe vid stiftets lokaler i Skellefteå, som ska underlätta för att hyra elbil i tjänsten samt att stiftets egna bilar lättare ska kunna köras mellan stiftorterna Luleå, Skellefteå och Umeå. Laddstolpar har även varit en del av främjandeuppdraget genom ett projekt inom Färdplan för klimatet, där ekonomiska bidrag för laddstolpar har getts till nio församlingar och pastorat i Luleå stift, som kommer att bidra till minst 36 nya laddpunkter. Under årets visitationer har ett särskilt fokus lagts på den kommande lagstiftningen om laddstolpar på parkeringsytor.

Projekt Våga Skruva

Projektets syfte var att stötta församlingarnas driftpersonal och ge stöd och skapa intresse och förståelse för fastigheternas tekniska installationer samt ge förutsättningar till att spara energi. Under projektet utfördes tre digitala utbildningar samt platsbesök hos 28 församlingar och pastorat av konsultföretaget Afry. "Våga skruva" delfinansierades av Färdplan för klimatet och var kostnadsfritt för församlingar och pastorat.

Klimatanpassning

Under året har stiftsorganisationen erbjudit klimatriskskreeneringar från ramavtalet med SMHI utan kostnad – med syfte att öka kunskapen om klimatförändringens

påverkan på kulturarvet och fastigheter. Under året har arton fastigheter i fyra olika församlingar och pastorat screenats.

Hållbar konsumtion

Under året startade ett samverkansprojekt med Göteborg och Växjö stift med syfte att arbeta med hållbar konsumtion och beteendeförändringar – för att minska klimatrelaterade utsläpp kring konsumtion, stärka arbetet med mänskliga rättigheter, samt minska kostnaderna för inköp i församlingar och pastorat. Projektet möter ledningsgrupperna i de sex församlingar och pastorat som medverkar som piloter, där ledningen bland annat får inblick i mängden arbetstid som går åt till att göra små inköp, samt fördelarna med att börja använda de nationella ramavtalen. Här har projektet i vissa fall identifierat en besparingspotential på ca. 40 tkr/år baserat på att byta till ramavtalsleverantör kopplat till endast två typer av förbrukningsmaterial. Baserat på detta torde det föreligga en betydlig besparingspotential överlag vid avrop av de nationella ramavtalen. Projekt Hållbar konsumtion finansieras av Svenska kyrkans färdplan för klimatet.

Kemikaliehantering

Ett särskilt fokus har lagts på målområdet "Kemikaliehantering" ur stiftets hållbarhetsstrategi, med platsbesök hos församling och pastorat, stöd i kemikalieagstiftning, registrering och hantering. I nuläget är anslutningsgraden till ramavtalet om digital kemikaliehantering bland församlingar och pastorat i Luleå stift 42%.

Hållbarhetsrapportering

Ekonomiservice i Luleå stift har tagit initiativ till en utbildningsinsats riktad till medarbetare inom befintliga ekonomiservice/servicebyråer nationellt. Utbildningen syftade till att öka kunskapen om hur en förenklad hållbarhetsredovisning för en församling eller pastorat kan tas fram baserat på uppgifter i VisA (Svenska kyrkans visualiserings- och analysverktyg) Utbildningarna genomfördes digitalt tillsammans med Uppsala och Karlstad stift samt medarbetare från Kyrkokansliet och samlade totalt 100 personer nationellt.

Figur 3:

Utsläpp från tjänsteresor av totala utsläpp 2023

• Flygresor	30%
• Hyrbilar	28,6%
• Hotellnätter	9,3%
• Kilometerersätt.	7,7%
• Personalresa	5,4%
• Flygtaxi	1,3%
• Tåg	0,3%